

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-376/13-E

**Název právnické osoby
vykonávající činnost školy:** **Základní škola a Mateřská škola Orličky**
Sídlo: 561 55 Orličky 190
IČO: 70 989 222
Identifikátor: 650 052 307
Právní forma: příspěvková organizace
Zastoupená: Mgr. Ivetou Hockovou, ředitelkou školy
Zřizovatel: Obec Orličky
Místo inspekční činnosti: 561 55 Orličky 190
Termín inspekční činnosti: 18. a 20. březen 2013

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zaměřená na:

- zjišťování a hodnocení personálních podmínek vzdělávání,
- zjišťování a hodnocení materiálních podmínek vzdělávání a podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků,
- zjišťování a hodnocení výsledků vzdělávání vzhledem k cílům stanoveným školním vzdělávacím programem pro základní vzdělávání, předškolní vzdělávání a pro zájmové vzdělávání,
- zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů (dále jen ŠVP) a jejich souladu s právními předpisy a příslušnými rámcovými vzdělávacími programy,
- řízení školy a organizaci vzdělávání.

Aktuální stav školy

Základní škola a Mateřská škola Orličky (dále škola) vykonává činnost základní školy s 1. – 5. ročníkem (ZŠ), mateřské školy (MŠ), školní družiny (ŠD) a školní jídelny (ŠJ). Stanovený maximální počet 50 žáků v ZŠ je naplněn ze 30%, kapacita ŠD (20 žáků) je využita zčásti, funguje jedno oddělení při MŠ se sedmi zapsanými žáky. V ZŠ se ke dni inspekce vzdělávalo podle výkazu v jedné, ve skutečnosti ve dvou třídách, 15 žáků, všichni jsou místní. Společně jsou vyučovány první se čtvrtým a pátým ročníkem a druhý se třetím ročníkem. Na hodiny s převahou výchovného působení jsou spojovány všechny ročníky. Zřizovatel škoie na dělení výuky (část mzdy pedagoga) přispívá.

MŠ je jednotřídní (kapacita 38) s celodenním provozem (6:45 - 15:00 h). K docházce je zapsáno 17 dětí, z nich pět je v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, dvě jsou mladší tří let. Většina dětí je místní, pět dojíždí z nedalekého okolí. Od 1. ledna 2013 se začala vybírat úplata za předškolní vzdělávání ve výši 60 Kč měsíčně.

Ve školním roce 2012/2013 je výuka ve všech ročnících ZŠ vedena podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (dále ŠVP ZV). Činnosti školského zařízení jsou organizovány podle Školního vzdělávacího programu školní družiny (dále ŠVP ŠD). V MŠ je vzdělávání realizováno podle Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (dále ŠVP PV).

Od poslední inspekce se ve škole zlepšilo materiálně technické zázemí - převážně z projektu *EU peníze školám* byly zakoupeny čtyři počítače, dva notebooky, dataprojektor s tabulí a některé učební pomůcky (mikroskop, didaktické hry). Proběhla oprava stropu v tělocvičně, prostor školní jídelny, oplocení a vybavení školní zahrady.

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Škola pravdivě informuje o své vzdělávací nabídce a postupu při přijímání ke vzdělávání způsobem dostupným všem uchazečům, přijímání dětí a žáků probíhá v souladu s platnými právními předpisy, splňuje podmínky správního řízení, i když dokumentace v MŠ vykazuje formální nedostatky (odkazy na neplatné zákony, nepřesný postup v případě odvolání).

Svoji činnost škola prezentuje na webových stránkách, prostřednictvím vývěsky v obci, osobními kontakty učitelek. Zabezpečuje rovný přístup ke vzdělávání, prvky diskriminace nebyly zjištěny. Škola neeviduje žádné žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. V rámci vzdělávacího procesu i další mimoškolní činnosti probíhá prevence sociálně patologických jevů. Zpracovaná *Školní preventivní strategie* je zaměřena na budování vzájemné důvěry mezi učitelem a žákem, na rozvoj týmové spolupráce, zvyšování sebevědomí žáků. Konkrétní témata prevence jsou zapracována do osnov jednotlivých předmětů (oblast zdravého životního stylu, mezilidské vztahy, negativní vliv návykových látek, prevence šikany), v MŠ jsou nedílnou součástí integrovaných bloků.

ZŠ naplňuje učební plán podle schváleného ŠVP ZV, zajišťuje výuku povinných vyučovacích předmětů. Sledované hodiny měly klidné, vstřícné klima, byl patrný uvědomělý přístup žáků k výuce. Učitelky podporovaly jejich sebevědomí, vedly je k vyjádření vlastního názoru. Sledovaly jejich zapojení, motivovaly je k zájmu o výuku zajímavostmi k učivu a zařazováním úloh z praxe. Žáci často pracovali samostatně s průběžnou kontrolou vyučující, bylo patrné, že jsou na tento způsob práce zvyklí. Byli schopni pracovat s textem, vyhledávat informace a dále je využít. Pro rychlé žáky učitelky připravily další činnosti. Výuku většinou podporovaly názornými pomůckami, zvláště

v hodině matematiky a prvouky bylo zapojeno množství materiálu včetně využití didaktické a výpočetní techniky. Na stěnách tříd visely nástěnné obrazy zaměřené na aktuálně probírané učivo. Výuka probíhala v malých kolektivech s uplatněním individuálního přístupu. Obě učitelky měly vřelý, trpělivý přístup k žákům, nebyly zjištěny žádné projevy nekázně. V některých hodinách proběhlo zhodnocení práce žáků, někde však chybělo včetně uzavření výuky.

ZŠ podporuje rozvoj funkčních gramotností žáků, v navštívených hodinách byla posilována hlavně čtenářská, matematická, přírodovědná a sociální gramotnost. V každé třídě je žákům k dispozici malá knihovnička, kterou využívají převážně pro mimoškolní četbu. Učitelky sledují výsledky vzdělávání žáků, řeší je nejen na pedagogických radách, ale převážně aktuálně v průběhu celého školního roku. Zabývají se problematikou méně úspěšných žáků, kterých je ve škole minimum. V ukončeném školním roce 2011/2012 všichni žáci prospěli, ze 14 žáků prospělo 13 s vyznamenáním. Úspěšnost absolventů školy je každoročně konzultována s vyučujícími druhého stupně ve spádových školách.

Vzdělávací nabídka MŠ prezentovaná ve ŠVP PV je pestrá, obsahuje zajímavé a různorodé vzdělávací příležitosti a směřuje k získávání klíčových kompetencí. Její součástí jsou aktivity v podobě slavností pořádaných v součinnosti se ZŠ.

Aktuální vzdělávací nabídka děti zaujala, byla pro ně srozumitelná. Vhodnými prostředky podporovala rozvoj jemné motoriky, rozšiřovala poznatky z přírodovědné oblasti i čtenářské gramotnosti. Děti se dokázaly na činnosti soustředit, pracovat podle instrukcí. Nejstarší mají již zafixován správný úchop psacího náčiní, umí se podepsat a znají některá písmena. Mají vytvořen široký zásobník říkadel, básní a písní, které dovedou reprodukovat, rytmizovat a doprovázet pohybem. Získané dovednosti často prezentují při slavnostních příležitostech ve škole i v obci. Matematické dovednosti byly procvičovány v průběhu vzdělávacích a pohybových činností. Děti měly základní představu o čísle, orientovaly se v elementárních časových pojmech, třídily předměty a dokázaly sestavit celek z částí. Úroveň řečových dovedností dětí není dobrá, ani nejstarší dosud nemají správnou výslovnost. MŠ doporučuje rodičům péči odborníků ze školských poradenských zařízení, z nichž někteří toho využívají. Podpora logopedické prevence (gymnastika mluvidel, artikulační cvičení aj.) ze strany školy je méně zřetelná, ze zápisů v třídní knize vyplývá, že je realizována jen ojediněle.

Řízené činnosti probíhaly frontálně. Vzhledem k nižšímu počtu dětí byl účinně využíván individuální přístup. Uplatněný pedagogický styl byl podporující, vyznačoval se přímou komunikací pedagoga a oceňováním výkonů dětí. Vztahy mezi nimi byly na dobré úrovni, starší dokázaly vést dialog, vzájemně si pomáhat a společně rozvíjet hru. Přesto zápisy v třídní knize dokumentují jen částečně využívání situačního učení k cílenému rozvoji prosociálních dovedností dětí.

Pravidelně jsou zastoupeny aktivity na podporu výchovy ke zdraví. Sledovaná tělovýchovná cvičení provázela radost, v jejich průběhu děti prokázaly svoji zdatnost a obratnost. Jejich součástí bylo i zdravotně preventivní cvičení. Děti jsou vedeny k dodržování společenských návyků, jsou samostatné v základní sebeobsluze, menší prostor pro rozvoj sebeobslužných dovedností, samostatnosti a rozhodování byl poskytován při stolování.

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

Realizovaný ŠVP ZV je zpracován v návaznosti na RVP ZV. Vychází z místních podmínek, podporuje všestranný rozvoj žáka a jeho jedinečnost. Zaměřuje se na vedení žáků k vytváření kladného vztahu k přírodě a její ochraně, k vytváření pozitivního vztahu k obci. Hodiny disponibilní časové dotace jsou věnovány zejména výuce českého jazyka, matematiky, prvouky a oblasti *Člověk a jeho svět*.

ŠVP ŠD odpovídá právním předpisům, jeho obsah byl v souladu s příslušnými ustanoveními školského zákona. Aktivity realizované ve ŠD úzce prolínají s činností MŠ, jejich nabídka je přizpůsobena možností spojené ŠD s MŠ (převaha aktivit ve třídě, minimum vycházek a pobytu venku).

Předškolní vzdělávání je realizováno podle ŠVP PV, který poskytuje základní informace o MŠ, koncepci a cílech vzdělávání zaměřených na podporu rozvoje osobnosti dětí. Vzdělávací obsah je uspořádán do integrovaných bloků. Podmínky vzdělávání byly v průběhu inspekce doplněny a konkretizovány. Nastavený evaluační systém je ale částečně neúplný, není zcela zřejmé, jakými technikami budou sledované jevy vyhodnocovány, není stanovena odpovědnost pedagogů (§ 5 odst. 1 školského zákona). Realizované hodnotící procesy přinášejí dílčí informace o průběhu a výsledcích vzdělávání, ne již o podmínkách. V oblasti výsledků dětí jsou zjišťovány jejich individuální potřeby, je sledován jejich vývoj v úrovni získaných dovedností a částečně i postojů. Diagnostické aktivity jsou doplněny portfoliem dětských prací (kresba lidské postavy). MŠ tím získává dostatek informací, ale dosud je jen částečně využívá k přípravě individuálně zacílené vzdělávací nabídky.

Ředitelka školy působí ve funkci od roku 1998. Funkční studium pro ředitele škol dosud neabsolvovala, dle jejího vyjádření z důvodu nejasné budoucnosti školy (porušení § 5 odstavce 2 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů). Přenos informací uvnitř školy je funkční, probíhá operativně při každodenních setkáních učitelek. Pedagogické rady jsou svolávány pravidelně ve čtvrtletích, pro ZŠ a MŠ zvlášť, projednávají zásadní organizační záležitosti. Kontrolní činnost probíhá hlavně neformálně rozhovory s vyučujícími a žáky, hospitační činnost je minimální. Ve vedení povinné dokumentace byly zjištěny určité nedostatky, které byly částečně odstraněny v průběhu inspekční činnosti. V MŠ byly doplněny údaje o průběhu vzdělávání a zdravotní způsobilosti (očkování), byl vypracován chybějící školní řád MŠ. Školní matrika MŠ je vedena v listinné podobě, v ZŠ také v elektronické, obě jsou průběžně aktualizované.

Personální obsazení ZŠ je stabilní, umožňuje plnit cíle školních vzdělávacích programů. Pedagogický sbor školy je kvalifikovaný částečně, v ZŠ ho tvoří ředitelka a učitelka se středním pedagogickým vzděláním. Její chybějící odbornost se ve výuce nijak negativně neprojevila. V MŠ pracují dvě pedagogické pracovnice, splňují podmínky odborné kvalifikace, obě pracují na zkrácený úvazek (0,9 + 0,07). Provoz MŠ a ŠD je spojený, v dokumentech školy je uváděn provoz MŠ od 6:45 do 15:00 h, provoz ŠD je od 6:45 do 7:45 a po vyučování do 15:00 h. Učitelka MŠ je současně vychovatelkou (0,3). Organizace obou činností není vhodně nastavena. Žáci se nedostanou na pobyt venku, neboť v té době děti z MŠ tráví odpočinek.

V posledních dvou letech probíhá další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále DVPP) podle plánu, který je zejména přizpůsoben požadavkům projektu *EU peníze školám* (oblastem digitálních technologií, čtenářské a matematické gramotnosti, nových metod

a forem práce). Ředitelka v uplynulých třech letech absolvovala řadu vzdělávacích akcí (řízení školy, tvořivá výuka, motivační přístupy), méně již učitelky ZŠ a MŠ.

Škola standardním způsobem zabezpečuje vhodné podmínky pro fyzický a psychický rozvoj dětí a žáků, důsledně zajišťuje jejich bezpečnost ve škole i při všech akcích školou organizovaných. Počet zapsaných úrazů v ZŠ je minimální, MŠ za poslední tři roky nezaznamenala žádný (poslední v roce 2007).

Při prohlídce školy a vizuální kontrole prostorů, kde se pohybují děti a žáci, nebyly zjištěny závady, které by ohrožovaly jejich bezpečnost. Některé prostory školy v době inspekční činnosti však byly velmi chladné, naměřené teploty se pohybovaly na spodní hranici stanovené normy.

Všechny součásti školy jsou umístěny v jedné budově uprostřed obce. ZŠ využívá v přízemí jednu učebnu, sociální zařízení a menší tělocvičnu, další malá učebna byla zřízena v patře. Žákovský nábytek je zatím obnoven částečně. V ZŠ není samostatná učebna výpočetní techniky, jednotlivé počítače jsou rozmístěny ve třídách, což umožňuje každodenní práci žáků a operativní vyhledávání informací přímo ve výuce. Děti i žáci využívají vybavenou školní zahradu a obecní hřiště. MŠ má příznivé materiální podmínky, využívá jednu třídu propojenou s ložnicí, vlastní dostatek hraček, knih a učebních pomůcek, které jsou průběžně doplňovány a dětem jsou většinou volně dostupné. Udávaná kapacita 38 míst však neodpovídá reálným podmínkám, v rejstříku škol nebyla aktualizována.

Finanční prostředky ze státního rozpočtu a provozní dotace od zřizovatele umožňují škole realizaci vzdělávání, obec jí každoročně přispívá i na mzdy pracovníků. Významnou finanční částku škola získala z prostředků *EU peníze do škol*.

Spolupráce se zákonnými zástupci dětí a žáků je funkční, bezproblémová. Aktivně se spolupodílejí na činnosti školy. Dvakrát ročně jsou svolávány třídní schůzky, aktuální komunikace probíhá hlavně prostřednictvím žakovských knížek. Školská rada se schází pravidelně dvakrát ročně, funguje podle požadavků zákona. Škola pořádá řadu různých aktivit pro rodiče a veřejnost (vánoční a velikonoční výstavy a besídky, Den matek, Den dětí, dětský karneval, vystoupení pro důchodce, vítání občánků).

Spolupráci se zřizovatelem hodnotí ředitelka jako velmi dobrou, zajímá se o činnost školy, je vstřícný k jejím požadavkům.

Velmi úzké sepjetí života obou škol přispívá k nenásilnému, přirozenému přechodu nejstarších dětí MŠ do 1. třídy. Zůstávají ve známém prostředí, kde se bez obav pohybují, znají pedagogy ZŠ i své starší kamarády. ZŠ rozvíjí komunikaci s okolními školami, žáci se účastní společných závodů a turnajů. Ředitelka je v kontaktu se školou v Jablonném nad Orlicí, kam žáci odcházejí na 2. stupeň.

Závěry

Škola poskytuje vzdělávání v souladu se zápisem do rejstříku škol a školských zařízení, ve vzdělávacím procesu uplatňuje zásady rovného přístupu.

ŠVP ZV je v souladu s rámcovým vzdělávacím programem, ŠVP ŠD s příslušnými ustanoveními školského zákona. Realizovaný ŠVP PV koresponduje s cíli a zásadami školského zákona, není dosud ve všech oblastech v souladu s RVP PV.

ZŠ naplňuje učební plán schváleného ŠVP ZV, zajišťuje deklarované vyučovací předměty. Výuka ve sledovaných hodinách byla vedena převážně efektivně s využitím aktivizujících metod a forem práce, většinou za přispění názorných pomůcek a výpočetní techniky. Učitelky podporovaly rozvoj klíčových kompetencí a funkčních gramotností, motivovaly žáky k zájmu o vzdělávání. Jejich výsledky se průběžně zabývají, minimum žáků je méně úspěšných. Uplatňovaný pedagogický styl v MŠ je vstřícný a podporující, je vytvářeno zázemí jistoty a bezpečí. Vzdělávací proces podporuje zdravý fyzický vývoj dětí, rozvíjí jejich osobnost a napomáhá jim v chápání okolního světa. V individualizaci vzdělávání je MŠ na začátku tohoto procesu, ale má pro to dobré podmínky.

Personální předpoklady umožňují plnit vzdělávací cíle školních vzdělávacích programů, pedagogický sbor je stabilizovaný, v MŠ odborně kvalifikovaný, v ZŠ pouze částečně, což nijak neovlivnilo kvalitu výuky. Další vzdělávání pedagogických pracovníků probíhá, podporuje inovaci vzdělávání.

Škola má pro svoji činnost prostorové zázemí, které je podle možností zřizovatele postupně zlepšováno. Škola má podporu zřizovatele, finanční prostředky jí poskytované pokrývají část mzdových prostředků a potřeby školy k zajištění provozu. Méně již umožňují postupnou obnovu jejího vybavení.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 4 školského zákona ve lhůtě do 30 dnů požaduje zaslání oznámení o přijetí opatření k odstranění zjištěných nedostatků

- **doplnění ŠVP PV v souladu s RVP PV**
- **absolvování funkčního studia pro ředitele škol**

Oznámení zašlete na adresu Česká školní inspekce, Rožkova 2432, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo

1. Zřizovací listina – úplné znění, čj. 53/2009, ze dne 1. 12. 2009
2. Rozhodnutí MŠMT, ve věci zápisu změny v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení, čj. 9 066/2007-21, ze dne 30. 3. 2007 (obory vzdělání)
3. Jmenování do funkce ředitelky, čj. 38/03 ze dne 3. 3. 2003 s účinností od 1. 1. 2003
4. Potvrzení na pracovním místě ředitelky školy, čj. 183/2012/ST ze dne 4. 6. 2012 s účinností od 1. 8. 2012 (vydala Obec Orličky)
5. Organizační řád školy bez data určení
6. Přehled dokladů dalšího vzdělávání a osobního rozvoje zaměstnanců ZŠ, MŠ
7. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na školní rok 2012/2013
8. Rozhodnutí ředitelky školy, školní rok 2012/2013
9. Školní matrika ZŠ, MŠ, školní rok 2012/2013
10. Rozvrhy hodin 1. – 5. ročníku, školní rok 2012/2013
11. Třídní knihy ZŠ, MŠ, školní roky 2011/2012, 2012/2013
12. Přehledy výchovně vzdělávací práce, školní roky 2011/2012, 2012/2013
13. Pedagogická diagnostika dětí MŠ
14. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání s platností od 1. 9. 2007
15. Školní vzdělávací program pro školní družinu s platností od 1. 9. 2007
16. Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání s platností od 1. 9. 2012
17. Školní řád ZŠ včetně Pravidel pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků ze dne 3. 9. 2012
18. Školní řád MŠ – zpracováno 21. 3. 2013
19. Vnitřní řád MŠ - bez data určení
20. Řád školní družiny ze dne 27. 6. 2011
21. Provozní řád školní jídelny ze dne 1. 9. 2012
22. Školní preventivní strategie, školní rok 2012/2013
23. Zápisy z jednání školské rady, poslední ze dne 8. 11. 2012
24. Zápisy z pedagogických rad ZŠ, MŠ, školní roky 2011/2012, 2012/2013
25. Pedagogická diagnostika dětí (MŠ)
26. Kniha úrazů ZŠ, MŠ, školní roky 2011/2012, 2012/2013
27. Výroční zprávy o činnosti ZŠ, MŠ za školní roky 2010/2011, 2011/2012

Poučení

Podle § 174 odst. 14 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Rožkova 2432, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu (csi.e@csicr.cz) s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v Pardubickém inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekční komise a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Pardubicích dne 2. dubna 2013

(razítko)

PaedDr. Marta Hunalová, školní inspektorka

M. Hunalová, v.r.

PaedDr. Jaroslava Břízová, školní inspektorka

J. Břízová, v.r.

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V Orličkách dne 8. 4. 2013

(razítko)

Mgr. Iveta Hocková, ředitelka školy

Iveta Hocková, v.r.

Připomínky ředitelky školy

Připomínky nebyly podány.